

SPOORMANS, SPECIALIST IN VLEESKIPPENVOEDERS

Spoormans, een sterke groeipool binnen de Groep Aveve, beschikt over een uitgebreid gamma kwaliteitsvolle foktoom- en vleeskippenvoeders en speelt al jaren een toonaangevende rol in de sector. We spraken met enkele verantwoordelijken van het bedrijf over de productie van en de visie op vleeskippenvoeder. – *Jan Van Bavel*

Spoormans, gevestigd in het Kempense Arendonk, werd in 1948 opgericht door pluimveehouder Willem Spoormans. Sinds 2000 is het een zelfstandige businessunit in de Groep Aveve. Met een jaarlijkse productie van 120.000 ton voeder en 35 à 40 miljoen eendagskuikens is het de grootste braadkippen specialist van België. Naast ons land wil Spoormans verder groeien in Zuid-Nederland en Noord-Frankrijk. Kenmerkend voor het bedrijf is zijn exclusieve focus op de braadkippensector, zowel op foktoom- en braadkippenvoeders als op eendagskuikens. Voor de

broeierij is de geïntegreerde manier van werken uniek. Alle eieren en eendagskuikens worden voor 100% geproduceerd binnen het Spoormansconcept. De eigen broeierij, opfok- en vermeerderingsbedrijven werken uitsluitend met eigen voeders. Hierdoor beschikt Spoormans over een niet te onderschatten volledige controle van de eerste schakels in de vleeskippenketen.

Productie bij Aveve Veevoeding

Spoormans heeft een jarenlange ervaring in het samenstellen en produceren van kwaliteitsvolle voeders. Aveve Veevoeding

maakt voor Spoormans intussen al ruim 10 jaar diverse soorten voeders voor moederdieren en vleeskuikens. De complete lijn van voeders, vanaf de opfok van moederdieren tot en met de voeders voor slachtrijpe braadkippen, wordt gestuurd vanaf de eerste levensdag van het moederdier naar het eindresultaat van de slachtkip. Daarnaast produceert Aveve Veevoeding onder haar eigen naam ook voer voor rundvee, varkens, legkippen, paarden en kleinvee. Net deze voer-technische kennis, de productiemogelijkheden en haar kennis van de grondstoffenmarkt zijn enorm belangrijk voor

Spoormans bij het ontwikkelen en produceren van voeders. Aveve beschikt over een performante afdeling Aankoop met veel expertise, een ruim pakket aan grondstoffen en de nieuwste productie-technieken. De afdeling Onderzoek & ontwikkeling bewaakt de kwaliteit en zorgt voor een optimale balans tussen de nutritionele behoefte van de kip, het aanbod en de prijs van beschikbare grondstoffen. Het doel is een maximaal rendement voor de braadkippenhouder. "We willen een constant product aanbieden, zonder bruuske wijzigingen in het grondstoffenpatroon", benadrukt Bart Vermeiren, manager bij Spoormans. De grondstoffen, aangekocht binnen én buiten de Europese Unie, worden aangevoerd naar de 2 productiesites in Merksem en Aalter. "Spoormansvoeders fabriceren we op beide locaties. Voor vleeskuikens gaat het om specifiek

.....
Spoormans wil met haar voeders blijven vooroplopen in sterke technische resultaten.

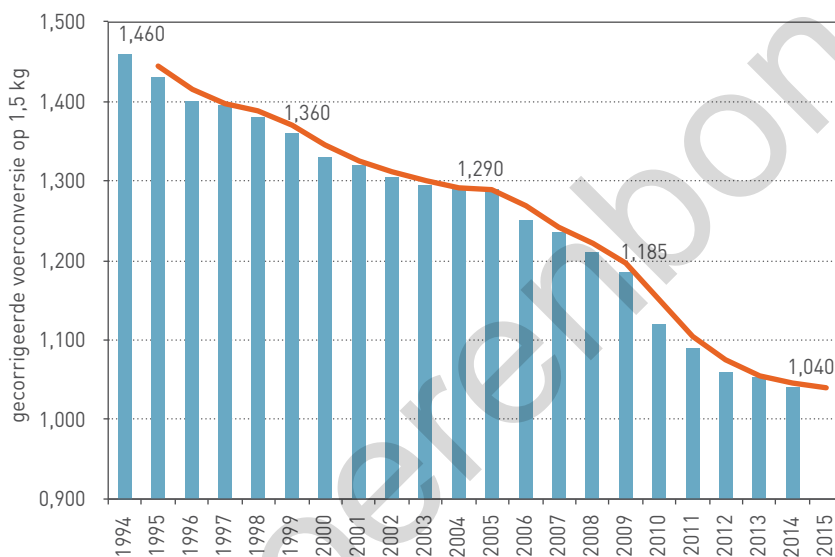
toegewezen lijnen. Dit maakt contaminatie, bijvoorbeeld van verschillende cocciostatica, onmogelijk. Anderzijds wordt op die lijnen geïnvesteerd in grote stocageruimtes voor diverse voeders, expanders, sproei-installaties voor additieven ... Dit geeft mij als nutritionist veel mogelijkheden", vertelt Inge Peeters, nutritionist voor pluimvee en vleesvarkensvoeders. Spoormans stelt voor zichzelf sterke groei cijfers voorop. Om die ambities waar te maken investeerde men de laatste jaren voortdurend in de productielocaties van Aveve Veevoeding, ook

specifiek voor de productie van Spoormansvoeders.

Formulering

Bij de formulering van een voeder moet de nutritionele inhoud kloppen. De voor-

en specificaties per product en per grondstof) up-to-date gehouden. Vervolgens wordt hierop geformuleerd. Dit houdt het vastleggen van gewenste normen voor onder meer energie, eiwit of microcomponenten per voedersoort in.

Figuur 1 De 10% beste resultaten van de gecorrigeerde voerconversie op 1,5 kg bij Spoormans
 - Bron: Spoormans

opgestelde inhoud moet perfect aansluiten bij de behoefte van de kip. "Dit is een wetenschap op zich, waarin een voerfirma zich moet onderscheiden", stelt Inge. "Bovendien wijzigt de nutritionele waarde of inhoud van de aangevoerde grondstoffen voortdurend. Eén kg tarwe vandaag is niet dezelfde als die van morgen. Bij Spoormans en Aveve Veevoeding wordt er een uitgebreid analyseplan gevolgd, waarbij zowel voeders als grondstoffen dagelijks worden gecontroleerd. Op basis van deze analyses worden de matrixwaarden (tabel met alle inhoud

Een grondstoffenmengeling, gebroken, geperst voer en aangevuld met verschillende additieven moet uiteindelijk voldoen aan de vooropgestelde formulering, elke dag opnieuw en constant. Enkel zo halen we de vooropgestelde normeringen. Zowel grondstoffen als de genetica van de hedendaagse kip evolueren. Om voorop te blijven lopen, moeten we de formules en normeringen regelmatig aanpassen. Feedback uit het veld is hierbij de enige juiste weg."

1 kg minder

Sinds 2007 monitort Spoormans continu de technische parameters van alle klanten, zoals productiegewicht, gewicht, voederconversie, teruggetelde voederconversie en slachtleeftijd. Als daar beweging in te zien is, wordt nagegaan wat de oorzaak hiervan kan zijn: gebruik van nieuwe grondstoffen in de formule, aanpassing van normering, klimaat of genetica. In vergelijking met 2007 verbruikt een kip van 2,5 kg vandaag 10% minder voer. Figuur 1 toont cijfers sinds 1994. Nu, 20 jaar later, verbruikt de gemiddelde slachtkip bij Spoormans een volle kg voer

SPOORMANS

Gemeente: Arendonk
 Specialisatie: productie en verkoop van eendagskuikens via de eigen broeierij en opfok- en vermeerderingsbedrijven, verkoop van vleeskippenvoeders
 Personeel: 35
 Website: www.spoormans.com

minder. "Wist je dat enkele klanten voor het eerst een teruggetelde voerconversie bij 1,5 kg lager dan 1,00 lieten optekenen?", zegt Koen Dobbels, verkoopleider bij Spoormans, trots. "Onze sterke technische resultaten deden de omzet (in tonnen voer per jaar) gemiddeld met 10% per jaar stijgen. Om te blijven groeien, willen we steeds vooroplopen op het vlak van technische resultaten en op die manier het rendement van het voeder voor de boer maximaliseren."

Van meel naar korrel

Een nieuw voeder ontwikkelen tot het volledig commercieel is, duurt al snel een 6 tot 12 maanden. Zowel de inhoud (grondstoffen) als de productiewijze kan nieuw zijn. In 2011 zette Spoormans de stap van structuurmeel naar korrelvoeder. "Niet alleen omdat de opnamesnelheid van de hedendaagse kippen het vereist, maar ook omdat je met een korrel meer mogelijkheden hebt om optimaal te voldoen aan de nutritionele behoeften van de hedendaagse kip", verduidelijkt Koen Dobbels. "In voer maken schuilt een contradictie. Bewerkingen van grondstoffen zoals malen, mengen, verhitten en korrelen laten een hogere opnamesnelheid door de kip toe. Bovendien verminderen antinutritionele factoren en komen extra opneembare nutriënten vrij. Daartegenover wordt structuur in het voer steeds belangrijker om een bepaalde darmgezondheid en goede mestkwaliteit te garanderen. Hoe beter de microstructuur (de binnenkant van de korrel), hoe moeilijker de macrostructuur (de hardheid en slijtvastheid) kan worden gegarandeerd." Spoormans had een traditie in structuurmeel. "Het is een stevige basis waarop vandaag wordt voortgebouwd. Ons voer is door de jaren heen geëvolueerd, samen met de kip. Net deze ervaring met structuur(meel), gekoppeld aan de specialistische kennis van Aveve bij het maken van korrelvoerders, geeft ons vandaag een voorsprong. Die willen we behouden door samen, nog meer dan vroeger, de sterktes van structuurmeel én die van een korrel in één maaltijd te stoppen. Als we vandaag een voer hebben waarmee je vlot de laagste voerconversies van de markt draait, dan is dat dankzij het constant optimaliseren van nutritionele inhoud, afwegen van de juiste voerstructuur en het perfect op maat afstellen van de productieapparatuur", aldus Koen.

Gesprekspartners Bart Vermeiren (links) en Koen Dobbels van Spoormans met nutritionist Inge Peeters van Aveve Veevoeding, die het voeder van Spoormans samenstelt.

Kippen eten insecten

"Innovatie start vaak bij de boer in de stal", zegt Bart. "Een nieuw voeder wordt in de prille proeffase uitgetest bij klanten die hiervoor openstaan. Dit vergt geduld en kunde van deze bedrijven. Het zijn

bedrijven die we door en door kennen en die vaak al jarenlang klant zijn. Bij Spoormans is het niet enkel een taak van de nutritionist om het menu samen te stellen. Het is een samenspel tussen technisch-commercieel verantwoordelij-

BRAADKIPPENVOEDER MAKEN IS SPECIALISTENWERK

De voorbije jaren zorgde de genetische vooruitgang ervoor dat de technische resultaten van de braadkippen er sterk op vooruit zijn gegaan. Om het genetische potentieel optimaal te benutten, wordt zeer veel belang gehecht aan goed uitgebalanceerde veevoerders. Veevoeder is niet alleen de grootste kostenpost voor de pluimveehouder, maar is – naast het management van de boer – ook mee doorslaggevend voor het bedrijfsresultaat. Zeker nu de grenzen van het genetisch potentieel worden bereikt, worden steeds meer vragen gesteld over wat de juiste voederstrategie is en welke grondstoffen het best worden gebruikt in de diverse productiestadia. De minste fout in de formulering laat zich snel zien in een verminderde productie. Daarnaast hebben enkele maatschappelijke uitdagingen (verminderen van de ecologische voetafdruk, reductie van het antibioticumgebruik in de veehouderij, dierenwelzijn en –gezondheid ...) een grote invloed op de voedersamenstelling. Voeder maken is specialistenwerk, waarbij het op details aankomt.

In België zijn een tiental veevoederbedrijven actief in de braadkippensector. Ze leveren niet alleen het braadkippenvoeder, maar staan meestal ook in voor de verkoop van de braadkippen aan de slachthuizen. Ze bieden ook prijsgarantieovereenkomsten aan, die voor de pluimveehouder de mogelijkheid geven om het marktrisico deels af te dekken. Het is aan de braadkippenhouder om na te gaan of hij het marktrisico neemt of niet.

Wouter Wytynck, landbouwconsulent Boerenbond

ken, braadkippenhouders, nutritionisten, productie- en aankoopverantwoordelijken. Zo wordt bijvoorbeeld van onze technisch-commercieel verantwoordelijken verwacht om proactief proeven voor te dragen op basis van ervaringen in de stal, wat heel wat anders is dan ingrijpen na problemen. Uiteraard is de nutritionist binnen deze 360°-aanpak de spil die diverse soorten input omzet, met behulp van haar ervaring en specifieke kennis in uitvoerbare en betaalbare proeven. Op dit moment voeren we onder meer proeven uit naar een gezondheidsmengeling van ruwe grondstoffen, een prestarter en meer geconcentreerde kernen."

Spoormans werkt ook samen met universiteiten, hogescholen, retailers, fabrikanten van additieven ... Sinds het Proefbedrijf Pluimveehouderij in Geel vorig jaar zijn nieuwe stallen in gebruik nam, levert Spoormans er het voer en de eendagskuikens. Daarnaast wordt in samenwerking met een externe partner een eigen proefbedrijf uitgebaat. Het gaat hier om de braadkippenstal van een trouwe klant die is omgebouwd tot professioneel proefbedrijf. Op dit moment loopt er ook een 'exotisch project' met de

larven van de zwarte wapenvlieg. Binnen het duurzaamheidskader onderzoekt Aveve lokale (Europese) eiwitbronnen, zoals insecten. "Eind vorig jaar zijn we in een tweejarig project van hogeschool Thomas More gestapt, die proeven doet met de zwarte wapenvlieg die gekweekt wordt op supermarktafval. De larven van dit insect zullen in het voeder verwerkt worden", geeft Inge mee. "Daarbij zal worden gekeken naar de darmgezondheid en technische resultaten van de dieren en wordt er een sensorische analyse van het kippenvlees uitgevoerd."

Voeder op maat

Samen met de introductie van de korrel startte Spoormans met 2 basisvoerlijnen. "Door de schaalvergroting van de bedrijven stijgt de vraag naar 'voeder op maat'. Die differentiatie hebben we ook doorgetrokken in onze voederhoofdlijnen", legt Inge uit. "Na de ontwikkeling van de korrel zijn we gestart met een Performax- en Optimaxconcept. Naast de zogenaamde 'rijke' Performaxlijn voor een maximaal resultaat (*maximum performance*) streeft onze 'zachte' Optimaxlijn een optimaal resultaat na, waarbij we

nog meer rekening houden met diergezondheid, vertering, minder antibioticumgebruik en veiligheid." In elk van deze hoofdlijnen beschikt Spoormans over specifieke voeders voor de 4 fasen: Starter, Groei 1, Groei 2 en Finisher.

"Vorig jaar ontwikkelden we nog enkele specifieke voeders, zoals een met extra invloed op de ontwikkeling van beenwerk (Beenwerk+), extra veilige vertering (Balans+) ... Hierbij voegden we bepaalde supplementen toe op maat van het bedrijf en willen we bijdragen aan een verminderd antibioticumgebruik in de sector. Vaak verdwijnen voedercodes uiteindelijk, omdat de opgedane kennis hierrond verwerkt wordt in onze hoofdlijnen."

Visie op voeder

Vooroplopen in sterke technische resultaten in functie van het financieel rendement van de klant blijft het speerpunt in het beleid van Spoormans. "We doen dat omdat we geloven dat toptechnische resultaten het in een markt met eerder lage marges mogelijk moeten maken dat alle schakels in de keten hun boterham kunnen verdienen", vat Bart samen.

"Natuurlijk is de aandacht voor aspecten als duurzaamheid, vertering, dierenwelzijn en beenwerk door de jaren heen verhoogd, maar dit zijn vandaag eigenlijk de minimumvoorwaarden om de concurrentie aan te gaan. Bedrijven worden steeds groter, makkelijker voer met een constante inhoud en voorspelbaar resultaat geeft klanten een houvast in vaak moeilijke marktomstandigheden. Daarnaast merken we een verhoogde segmentering van de markt: volledig plantaardig gevoerde kippen, kippen die bovenop het Belplume- of IKB-lastenboek worden gekweekt volgens een retaillastenboek of de 'kip van morgen' in Nederland. Deze segmenten vereisen specifieke voeders in ons gamma. We blijven alleszins ook geloven in de gangbare kip, die zich geleidelijk aan zal aanpassen aan de wensen van de consument", besluit Bart. ■

In de bulkbeladingscomplexen van Aveve Veevoeding in Merksem en Aalter wordt tot 400 ton voeder per uur geladen.

© JAN VAN BAVEL

BETER TECHNISCH RESULTAAT MET UITGEKIEND VOEDER

Johan en Karoline Haesen hebben in Kesselt een bedrijf met vleeskippen, varkens en akkerbouw. Dit jaar willen ze de varkenstak afstoten om zich nog meer toe te leggen op de vleeskippen. Dankzij het voeder van Spoomans, waar Johan zelf geteelde tarwe aan toevoegt, kon hij zijn technische resultaten verbeteren. – Jan Van Bavel

Johan en zijn echtgenote Karoline baten in Kesselt (Lanaken) een bedrijf uit met vleeskippen, zeugen, vleesvarkens, aardappelen, tarwe, maïs en suikerbieten. Het koppel heeft 3 kinderen: Kaat (9), Martha (3) en Mathijs (1). Naast het huishouden verzorgt Karoline de administratie van het bedrijf en volgt ze de kraamstal voor de varkens op. Johans vader Paul (79) helpt in de varkensstallen en bij de akkerbouwteelten. Johan nam in 2001 het bedrijf van zijn ouders over. Zijn grootvader had al koeien en varkens. "Ik bracht de zeugen uit het bedrijf van mijn ouders hier onder in een nieuwe stal voor 100 zeugen. We hadden al een vleesvarkensstal en in 1991 bouwden mijn ouders hier een stal voor 23.000 vleeskippen." In 2011 bouwde Johan een loods voor 1 miljoen kg aardappelen en een bijbehorende machine-loods. Een jaar later volgden 2 nieuwe, identieke stallen voor telkens 42.500 vleeskippen. Alle stallen zijn uitgerust

.....
Met het Optimaxvoeder behaalt Johan een betere voederconversie en hoger slachtgewicht.
.....

met warmtewisselaars. Die zorgen voor droge mest en een besparing op de verwarmingskosten. Het systeem gebruikt de warmte van de stal om verse lucht te verwarmen vóór die in de stal komt. Branders van 100 kW brengen de stallen op temperatuur. Op de zeugenstal liggen zonnepanelen om zelf elektriciteit op te wekken. Door de aanhoudende crisis in de varkenssector en omdat de vleesvarkensstal verouderd is, beslisten Johan en Karoline om deze tak dit jaar af te bouwen. "Ik hoop deze zomer zowel de vleesvarkens- als de zeugenstal om te

bouwen tot vleeskippenstal, respectievelijk voor 28.000 en 14.000 vleeskippen. Hierdoor kan ik de totale ammoniakuitstoot van het bedrijf met 40% verminderen", legt Johan uit. "De bedoeling is om straks tegelijkertijd 150.000 eendagskuikens per ronde op te zetten en 7,5 rondes per jaar te realiseren. Dat is 3 miljoen kg kip per jaar!" De afzet verloopt via een afgesproken planning met Spoomans. Meestal gaan de kippen naar slachterij Plukon, maar soms ook naar Nollens of Schildermans.

Minder voeder, meer kilo's vlees
Aanvankelijk nam Johan het voeder voor zijn vleeskippen af bij Avee Veevoeding. Daarna waren Huys Voeders (1 jaar) en De Heus (8 jaar) zijn voederleverancier. "Begin 2013 koos ik voor Spoomans. Een goede keuze, want mijn technische resultaten verbeterden. Niet alleen is de voederconversie beter, we halen vooral een hoger slachtgewicht. Mijn kippen

nemen in de eindfase meer voeder op en ontwikkelen meer vlees. Dat merkte ik duidelijk tijdens de laatste ronde in mijn kleinste stal, waar de kippen na 40 dagen een gewicht van 2,660 kg bereikten. Dit hoge cijfer bereikte ik vroeger niet; het bleef rond 2,5 kg steken. Zo konden we de slachtleeftijd ook verlagen, van dag 43 naar dag 41. Dat is niet alleen beter qua voederconversie, het geeft ook een beter financieel resultaat." Simon Delmeiren, technisch-commercieel verantwoordelijke bij Spoomans voor de regio Oost in België en Zuidoost-Nederland, knikt. "Elke dag extra die een kip nodig heeft om een bepaald gewicht te behalen, kost op het einde ongeveer 100 g onderhoudsvoer. Dit is weggegooid geld en leidt tot een hogere voederconversie", zegt hij. "In het begin van elke ronde legt Johan zo'n 30 à 40 g startvoeder per kuiken op kuikenpapier. Als de kuikens op dit papier lopen, ontstaat een geluid dat anderen aantrekt. Hierdoor beginnen ze snel te eten. Goed begonnen is half gewonnen!"

Tarwe bijmengen

In de 2 'nieuwe' stallen mengt Johan zelf tarwe bij het kernvoeder. De tarwe is van eigen oogst, het kernvoeder komt van Spoomans. Zo'n 2 keer per week wordt er 28 ton eiwitrijk kernvoeder geleverd.

Johan koopt ook nog tarwe bij een Aveve-groothandel in de buurt. Tarwe en kernvoeder worden gewogen, gemengd en overgebracht in een dagsilo. "Vanaf dag 8 start ik met het bijmengen van 5% tarwe. Ik verhoog dat percentage geleidelijk tot 40% tegen het einde van de ronde", aldus Johan. Hij koos in 2013 voor het standaard Optimaxvoeder van Spoomans. Deze voederlijn geeft optimale resultaten en ondersteunt de vertering maximaal. Ook werden af en toe ondercodes gebruikt; supplementen in het voeder met doelgerichte werking. "Bijvoorbeeld Sprinter, een voer met een extra hoog eiwit- en energiegehalte, met een maximale eindgroei in de laatste week tot gevolg. Of Beenwerk+, een voeder ter ondersteuning van de maximale uitbouw van het skelet, wat essentieel is voor vleesaanzet", aldus Simon. In de kleinste stal gebruikt Johan een compleet voeder. Hier zijn tarwe en kernvoeder al gemengd door Spoomans. Bovendien wordt in deze stal, in functie van de afzet, 100% plantaardig gevoerd (Optiveg). "Met de nieuwe uitbreiding later op het jaar wil ik in alle stallen zelf tarwe bijmengen", zegt Johan. "De 'oude' stal werd binnenin volledig vernieuwd: drink- en voederlijnen, klimaatcomputer en verwarming. Dankzij de betere afstelbaarheid van de

voederpannen kunnen de kuikens vlotter aan het voer, waardoor ik minder uitval heb en de kuikens nog beter starten. Elk element is belangrijk."

Goed management

Naast een uitgekiend voeder is zuiver en voldoende drinkwater zeer belangrijk voor de jonge vleeskuikens. "In het begin had ik last van enterococci in het drinkwater. Maar nu gebruik ik ontsmet putwater, waardoor dit probleem volledig verdwenen is. Bovendien neemt mijn bedrijfsdierenarts om de 4 rondes een waterstaal ter controle. Ik volg de kippenstallen nauwgezet op door er 2 keer per dag alles goed na te gaan. Om een goede start te nemen, zorg ik ervoor dat de stallen voldoende verwarmd zijn voordat de kuikens arriveren. De temperatuur van de stallucht moet zeker 36 °C bedragen en de vloertemperatuur 30 °C. Een uur voor hun aankomst spoel ik de drinklijnen goed door met 600 l vers water per stal. Hierdoor hebben de kuikens meteen fris en kiemvrij water ter beschikking. Zowel de voer- als de drinklijnen lier ik geleidelijk aan op. Ook de waterdruk stel ik langzaam bij. Qua ziektes valt het goed mee. Dat is wellicht mee te danken aan de vrij geïsoleerde ligging van mijn bedrijf in een pluimvee-arm gebied. De eendagskuikens komen voor de helft van Spoomans en voor de andere helft van broeierij Belgabroed. Om de groei van de kuikens in de hand te houden, kan ik het licht-, water- en tarweschema bijsturen." Na elke ronde mest Johan de stallen uit. De mest gaat naar een biogasinstallatie in Duitsland. Daarna spuit een servicebedrijf de stallen grondig schoon en ontsmet Johan ze nauwgezet. "Vervolgens strooi ik de stallen in met zelf gehakseld stro. Een goede hygiëne nastreven, zoals een hygiënesluis en bezoekersregister gebruiken, draagt bij tot een goed resultaat."

Keuze voor vleeskippen

Johan wil met vleeskippen zijn toekomst uitbouwen. "Pluimvee ligt mij beter dan varkens en ik zie er ook meer toekomst in. Bovendien verklein ik het risico op salmonella in de stallen door voor één diersoort te kiezen. Evolutie in de voederindustrie kan wellicht bijdragen tot nog betere technische resultaten. Zo is het gebruik van insecten als eiwitvervangende grondstof in veevoeder misschien een alternatief om minder afhankelijk van soja te worden", besluit Johan. ■

FAMILIE HAESSEN-ROEBBEN

Leeftijd: Johan (37) en Karoline (36)
 Gemeente: Kesselt
 Specialisatie: vleeskippen en aardappelen

Johan mengt gemiddeld 30% zelf geteelde tarwe bij het voeder van Spoomans.